

Rapport

NATURVÄRDESIKONTROLL PERSTORP

Slutrapport

2024-10-04

Uppdrag: 339162 NVI Perstorp detaljplan
Titel på rapport: NATURVÄRDESINVENTERING PERSTORP
Status: Slutrapport
Datum: 2024-10-04

Medverkande

Beställare: Perstorp Specialty Chemicals AB
Kontaktperson: Olof Strand
Konsult: Erik Heyman
Uppdragsansvarig: Erik Heyman
Kvalitetsgranskare: Anna Lindstein

Revideringar

Revideringsdatum: 2024-10-04
Version: 1.3
Initialer EH

Uppdragsansvarig *Erik Heyman*

Datum: 2024-10-04

Handlingen granskad av: *Anna Lindstein*

Datum: 2023-12-04

Sammanfattning

Denna rapport beskriver resultatet av en naturvärdesinventering (NVI) på fältnivå som utförts av Tyréns Sverige AB på uppdrag av Perstorp Specialty Chemicals AB. Bakgrunden till uppdraget är att en process har inletts för att detaljplanelägga ett område mellan industriparken i Perstorp och riksväg 21. Inför framtagandet av miljökonsekvensbeskrivning för området behövde en naturvärdesinventering genomföras.

Naturvärdesinventeringen utfördes enligt Svensk standard SS 199000:2023 med detaljeringsgrad översikt. Inventeringsområdet utgjordes av ett 73 hektar stort område, som till största delen utgjordes av skogsmark.

Fältinventeringen utfördes 2 november 2023 av Erik Heyman, biolog på Tyréns AB i Göteborg. Ett kompletterande besök genomfördes 2024-03-26, till följd av att området utökades i nordost. Vid inventeringarna identifierades flera områden med förhöjda naturvärden, så kallade naturvärdesbiotoper. Naturvärdesbiotoperna utgjordes av äldre lövskog, sumpskog och flera mindre vattendrag. Biotopvärden fanns i form av äldre träd, våtmarker och död ved. Den fridlysta arten revlumner växer mycket allmänt i inventeringsområdet. Det bedömdes finnas potential för fridlysta arter i form av groddjur och skyddsvärda fåglar. Detta behöver utredas med fördjupade artinventeringar vid rätt tid på året.

Rapporten redovisar naturvärdesbiotoper, naturvårdsarter, skyddsvärda träd och biotopskyddsobjekt. I slutet finns en bedömning av inventeringsområdets värden i ett landskapsperspektiv, känslighet för exploatering, och vilka fördjupade artinventeringar som bedöms vara nödvändiga för det fortsatta arbetet med detaljplanen. Där finns också en beskrivning av påverkan på bevarandestatus för den fridlysta arten revlumner.

Innehållsförteckning

1 Inledning	5
1.1 Uppdraget.....	5
1.2 Inventeringsområdet	5
1.3 Biologisk mångfald.....	7
2 Metod	8
2.1 Naturvärdesinventering.....	8
2.2 Underlag	10
3 Resultat	11
3.1 Förstudie.....	11
3.2 Allmän beskrivning av det inventerade området.....	11
3.3 Naturvärdesbiotoper	14
3.4 Objektskatalog naturvärdesbiotoper.....	15
3.5 Skyddsvärda träd och allé.....	23
3.6 Fridlysta arter.....	23
3.7 Invasiva arter	25
4 Slutsatser och diskussion	26
4.1 Området i ett landskapsperspektiv	26
4.2 Känslighet för exploatering och förslag på skyddsåtgärder	26
4.3 Påverkan på revlumner	26
4.4 Felkällor	29
4.5 Förslag på fördjupade artinventeringar.....	30
5 Referenser	31

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Denna naturvärdesinventering på fältnivå har tagits fram av Tyréns Sverige AB, på uppdrag av Perstorp Specialty Chemicals AB. Bakgrunden till uppdraget är att en process har inletts för att detaljplanelägga ett område mellan industriparken i Perstorp och riksväg 21. Inför framtagandet av miljökonsekvensbeskrivning för området behövde en naturvärdesinventering genomföras. Det aktuella inventeringsområdet visas i figur 1 och 2. Ansvarig konsult för fältinventering och rapport var Erik Heyman, biolog på Tyréns AB i Göteborg.

Delar av inventeringsområdet har tidigare inventerats av samma konsult. Dessa inventeringar utfördes september 2020, med anledning av föreslagna ledningsalternativ för ny 130 kV luftledning/markkabel, samt augusti 2023, som underlag för miljötillstånd för utvidgning av verksamhetsområdet vid Perstorp kemikaliefabrik. Resultatet av dessa två inventeringar har inkluderats i denna rapport och vid naturvärdesbedömningen av naturvärdesbiotoperna.

1.2 Inventeringsområdet

Området som inventerades var beläget väster om Perstorp Specialty Chemicals produktionsanläggning, söder om Perstorp tätort i Skåne län. Arealen på inventeringsområdet var 73 hektar. Det ursprungliga området var på 63 hektar, vilket senare utökades med en yta på 10 hektar i nordost. Den tillkommande ytan visas som ett avgränsat område på figurerna i denna rapport. Naturmiljön inom inventeringsområdet utgjordes till största delen av yngre och medelålders skog. Inventeringsområdets utsträckning visas i figur 1 och 2.

Figur 1. Översiktsbild med inventeringsområdet markerat med röd linje.

Figur 2. Inventeringsområdet visas med röd linje. Det tillkommande området, som inventerades 2024, är det avgränsade området i nordost.

1.3 Biologisk mångfald

En naturvärdesinventering syftar till att avgränsa och beskriva ytor och objekt med positiv betydelse för att bevara biologisk mångfald. Med biologisk mångfald avses variationsrikedomen bland levande organismer i olika miljöer; både terrestra och akvatiska system samt de ekologiska komplex i vilka de ingår. Detta innefattar mångfald inom och mellan arter såväl som av ekosystem.

Till följd av bland annat intensifierat jord- och skogsbruk, klimatförändringar och ökad urbanisering har den biologiska mångfalden i Sverige och världen minskat. Arter trycks undan då deras livsmiljöer förändras. Förlusten av arter gör att ekologiska processer påverkas. Det i sin tur ger negativ påverkan på de ekosystemtjänster som vi människor drar nytta av, såsom exempelvis pollinering, vattenreglering och luftrening.

Sverige har skrivit under konventionen om biologisk mångfald där vi förbinder oss att vårda vår biologiska mångfald och nyttja den på ett uthålligt sätt. De svenska miljömålen har tagits fram för att myndigheter, organisationer, företag och enskilda ska veta vad Sveriges miljöarbete ska leda till. Flertalet miljö kvalitetsmål berör frågan om biologisk mångfald men framförallt "Ett rikt växt- och djurliv" beskriver det övergripande målet:

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

En naturvärdesinventering kartlägger områden som är av positiv betydelse för den biologiska mångfalden. Naturvärdesinventeringen ska utgöra underlag för anpassningar och skyddsåtgärder i projektet så att den biologiska mångfalden bevaras eller utvecklas.

2 Metod

2.1 Naturvärdesinventering

Denna rapport utgår från en naturvärdesinventering enligt Svensk standard SS 199000:2023 på fältnivå med detaljeringsgrad översikt. Detaljeringsgrad översikt innebär enligt standarden att naturvärdesbiotoper med en area >0,5 hektar beskrivs och ges en naturvärdesklass 1-3.

Fältinventeringen utfördes av Erik Heyman (Fil Mag Biologi, Fil Dr Tillämpad Miljövetenskap) den 2 november 2023. En mindre del av inventeringsområdet var innanför staketet till industriområdet. Arbetet innanför staketet utfördes i sällskap med Olof Strand, miljöingenjör på Perstorp Specialty Chemicals AB. En kompletterande inventering gjordes den 26 mars 2024. Vid detta besök inventerades ett tillkommande område i nordost, och en kompletterande inventering av bestånd av revlumner utfördes.

Vid en naturvärdesinventering enligt svensk standard eftersöks biotopkvaliteter och naturvårdsarter som är av positiv betydelse för biologisk mångfald inom respektive naturtyp. Typiska biotopkvaliteter är exempelvis kontinuitet, strukturer, funktioner och element, naturlighet, storlek samt konnektivitet. Som naturvårdsarter räknas bland annat signalarter, rödlistade arter, nyckelarter samt arter skyddade i Artskyddsförordningen (2007:845).

Naturvärdesbiotop kan utifrån detta avgränsas samt tilldelas en naturvärdesklass (tabell 1). En naturvärdesbiotop utgörs främst av en dominerande naturtyp och kan innefatta flera olika biotoper och element. I fält dokumenteras identifierade biotoper med foto. Vid bedömning av naturvärdesbiotoper används bedömningsgrunder för respektive naturtyp enligt SS 199000:2023.

Högre naturvärde		
Naturvärdesbiotoper	Högsta naturvärde Naturvärdesklass 1	Mycket stor särskild betydelse för biologisk mångfald Omfattar biotoper som har god överensstämmelse med ett referenstillstånd för naturliga ekosystem. Innehåller mycket goda livsmiljöer för naturvårdsarter och nästan alltid med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högsta naturvärde är särskilt viktiga värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional grön infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.
	Högt naturvärde Naturvärdesklass 2	Stor särskild betydelse för biologisk mångfald Omfattar biotoper som har väsentliga kvaliteter, typiska för naturliga ekosystem. Innehåller goda livsmiljöer för naturvårdsarter, ofta med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högt naturvärde är värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional grön infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.
	Påtagligt naturvärde Naturvärdesklass 3	Påtaglig särskild betydelse för biologisk mångfald Omfattar biotoper som har typiska kvaliteter för naturliga ekosystem men som kan vara delvis påverkade eller saknar längre kontinuitet och därför inte uppfyller kriterier för naturvärdesklass 1 eller 2. Innehåller oftast livsmiljöer för naturvårdsarter. Bidrar till en nationell och regional grön infrastruktur för biologisk mångfald. Den totala arealen av dessa områden har särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha stor särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.
Visst naturvärde		
Visst naturvärde Naturvärdesklass 4	Viss särskild betydelse för biologisk mångfald Omfattar biotoper med vissa kvaliteter av betydelse för biologisk mångfald. Kan innehålla livsmiljöer för naturvårdsarter. Bidrar till grön infrastruktur för biologisk mångfald åtminstone på lokal nivå. Den totala arealen av dessa områden har viss särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.	

Tabell 1. Naturvärdesklasser enligt SS 199000:2023.

I begreppet naturvårdsarter ingår rödlistade arter. Rödlistan (ArtDatabanken, 2020) ger en bedömning av risken för respektive art att dö ut från Sverige. De arter som finns upptagna i rödlistan har klassats beroende på dess risk att dö ut enligt följande klasser: NT – Nära hotad, VU – Sårbar, EN – Starkt hotad, CR – Akut hotad, RE – Nationellt utdöd. De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns som hotade.

Naturvårdsarter omfattar även signalarter, typiska arter, nyckelarter och fridlysta arter.

Signalarter är arter som indikerar naturområden med höga naturvärden. Många signalarter trivs bara i sällsynta miljöer eller miljöer med lång kontinuitet. Finns flera signalarter på en plats finns ofta förutsättningar för rödlistade arter (vissa signalarter är själva rödlistade). Det finns listor framtagna för signalarter i olika miljöer, till exempel för skogliga arter och för ängs- och betesmarker.

Typiska arter är arter som är lämpliga indikatorer på en Natura 2000-naturtyps bevarandestatus.

Begreppet nyckelart används för arter som har stor betydelse för andra arters överlevnad i ett ekosystem. Exempel på nyckelarter är bäver, säl och varg.

Arter som är fridlysta enligt Artskyddsförordningen ingår också i begreppet naturvårdsarter. Enligt artskyddsförordningen är alla fåglar, grod- och kräldjur och ytterligare cirka 300 djurarter, växter, svampar och lavar fridlysta. Det innebär att man inte får döda, skada, fånga eller störa dem. Man får inte heller skada eller förstöra vissa av arternas fortplantningsområden eller viloplatsen.

2.2 Underlag

I arbetet med förstudien och inför fältarbetet har följande underlag studerats (se referenslista):

- Digitala informationskartor från Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och Jordbruksverket
- Artportalen, observationer 1993-2023
- Tidigare utförda naturvärdesinventeringar september 2020 och augusti 2023 (av samma konsult som gjort denna rapport).

3 Resultat

3.1 Förstudie

På Artportalen fanns ett mindre antal fynd av naturvårdsarter inom inventeringsområdet under tidsperioden 1993-2023. Naturvårdsarter som observerats inom inventeringsområdet var spillkråka (rödlistad NT, bilaga 1-art), grönsångare (NT), mindre flugsnappare (bilaga 1-art), trädlärika (bilaga 1-art), vanlig snok (fridlyst), rostfläck (signalart) samt revlumner (fridlyst). Med bilaga 1-art avses här fågelarter som är upptagna i EU:s fågeldirektiv bilaga 1.

Inventeringsområdet omfattas inte av något områdesskydd så som naturreservat, strandskydd eller liknande. Det finns utpekade naturvärden från Skogsstyrelsen i form av ett skogligt naturvärde cirka 500 meter söder om inventeringsområdet. Det närmast skyddade området är det kommunala naturreservatet och Natura 2000-området Uggleskogen, som ligger cirka 2 km åt nordost.

Två tidigare utförda naturvärdesinventeringar, från september 2020 respektive augusti 2023, gjordes inom två delvis överlappande område som i denna rapport (Heyman, 2020; Heyman, 2023). Vid dessa inventeringar identifierades två områden med påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3), som överlappar med det aktuella inventeringsområdet.

3.2 Allmän beskrivning av det inventerade området

Inventeringen visade att området till största delen utgörs av yngre eller medelålders skog med tydlig människopåverkan. Historiska flygbilder, från 1940 till nutid, visar att området har en historik som mosaikområde med åkermark, betesmark och skog (Skogsstyrelsens webbtjänst Skogens pärlor). Skogsmarken har till stora delar dikats eller påverkats av skogsbruksåtgärder. Delar av området utgörs idag av naturligt uppvuxen blandskog med inslag av ädellövträd och väl utvecklat buskskikt. I dessa områden sågs vid inventeringen ett flertal gamla stenmurar. Det visar på att det tidigare utgjorts av ett öppet landskap med betesmarker, som sedan vuxit igen när beteshävden upphört.

Vid inventeringen identifierades åtta områden med förhöjda naturvärden, så kallade naturvärdesbiotoper. Naturvärdesbiotoperna utgjordes av äldre lövskog, sumpskog och mindre vattendrag/diken. Biotopvärden fanns i form av äldre träd, våtmarker, död ved och vattendrag. Artvärdena var i

allmänhet låga, men det bedömdes finnas potential för groddjur och skyddsvärda fåglar. Detta behöver dock utredas med fördjupade artinventeringar vid rätt tid på året (april-maj). Den fridlysta arten revlummer växer mycket allmänt i inventeringsområdet.

Naturvärdesbiotoperna beskrivs mer utförligt i avsnitt 3.4 nedan. Det finns också värdeelement i form av särskilt skyddsvärda träd inom inventeringsområdet. Dessa redovisas i avsnitt 3.5. Figur 3-5 visar några representativa bilder från området.

Figur 3. Ung/medelålders produktionsskog med tall finns i den norra delen av inventeringsområdet.

Figur 4. Naturligt förnygrad blandskog med inslag av ädellövträd, och väl utvecklat buskskikt, är en vanlig naturtyp inom inventeringsområdet.

Figur 5. Revlumner växer i flera stora bestånd i inventeringsområdet. Arten är fridlyst enligt 9§ artskyddsförordningen.

3.3 Naturvärdesbiotoper

Vid fältinventeringen identifierades åtta naturvärdesbiotoper. Dessa visas i figur 6 och beskrivs detaljerat i objektskatalogen, avsnitt 3.4.

Figur 6. Naturvärdesbiotoper markerade med orange för naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde). Biotoper med naturvärdesklass 1 och 2 hittades ej inom inventeringsområdet. Inventeringsområdet markerat med röstreckad linje.

3.4 Objektskatalog naturvärdesbiotoper

Artfynd markerade med * innebär att arten hittats vid tidigare inventeringar.

Naturvärdesbiotop NV1

Figur 7. Diket fotograferat mot söder.

Naturtyp: Antropogen limnisk miljö

Biotop/er: Dike

Längd: 200 m (inom inventeringsområdet, fortsätter norrut)

Beskrivning: Dike i skogsmark som utgjordes av en rätad skogsbäck omgiven av blandskog med glasbjörk, gran, bok och tall. Viss förekomst av död ved längs vattendraget. Fortsätter utanför inventeringsområdet. Figur 7 visar representativ bild av biotopen.

Naturvårdsarter: Revlummer (fridlyst 9§)

Naturvärdesklass med motivering: Klass 3 – påtagligt naturvärde. Biotopen bedömdes inneha visst biotopvärde och ett visst artvärde. Biotopvärden utgjordes av människopåverkat vattendrag i skogsmark med viss förekomst av död ved längs vattendraget. Artvärdet bedömdes preliminärt som visst artvärde, då revlummer växte längs kanten och diket har potential att utgöra lekvatten för groddjur.

Naturvärdesbiotop NV2

Figur 8. Sumpskog med ung klibbal och glasbjörk och en del stående död ved.

Naturtyp: Skog och buskmark

Biotop/er: Sumpskog

Area: 0,47 ha

Beskrivning: Sumpskog genomkorsad av en bäck med diffus utbredning och svagt rinnande vatten. Ung klibbal och glasbjörk var dominerande i trädskiktet. Inslag av ek och bok i de torrare delarna. En grövre ek med diameter i bröst höjd på 73 cm växte i den västra delen. Flera högstubbar av glasbjörk. Sumpskogen bedömdes som möjligt habitat för groddjur och fåglar. Figur 8 visar representativ bild av biotopen.

Naturvårdsarter: Inga naturvårdsarter hittades i fält (eller på Artportalen).

Naturvärdesklass med motivering: Klass 3 – påtagligt naturvärde. Biotopen bedömdes innehålla påtagligt biotopvärde i form av sumpskog med viss förekomst av stående död ved och äldre ädellövträd. Artvärdet bedömdes preliminärt som visst artvärde, eftersom sumpskogen bedömdes utgöra potentiell leklokal för groddjur och potentiellt fågelhabitat.

Naturvärdesbiotop NV3

Figur 9. Diket fotograferat mot norr.

Naturtyp: Antropogen limnisk miljö

Biotop/er: Dike

Längd: 500 m (inom inventeringsområdet)

Beskrivning: Dike i skogsmark som utgjordes av en rätad skogsbäck med svagt strömmande vatten. På vissa platser hade bäcken bildat mindre våtmarker med stillastående vatten. Bäckens var omgiven av lövdominerad blandskog med glasbjörk, gran, bok, gran och tall. Fortsätter utanför inventeringsområdet. Figur 9 visar representativ bild av biotopen.

Naturvårdsarter: : Inga naturvårdsarter hittades i fält (eller på Artportalen).

Naturvärdesklass med motivering: Klass 3 – påtagligt naturvärde. Biotopen bedömdes inneha visst biotopvärde och ett visst artvärde. Biotopvärden utgjordes av människopåverkat vattendrag i skogsmark med viss förekomst av död ved längs vattendraget. Artvärdet bedöms preliminärt som visst artvärde då den utgör möjligt lekvatten för groddjur i de stillastående delarna.

Naturvärdesbiotop NV4

Figur 10. Bilden tagen mot söder.

Naturtyp: Skog och buskmark

Biotop/er: Sumpskog

Area: 0,34 ha

Beskrivning: Sumpskog med främst glasbjörk och gran. Stående och liggande död ved förekom sparsamt. Sumpskogen bedömdes som möjligt habitat för groddjur och skyddsvärda fågelarter, exempelvis mindre hackspett. Figur 10 visar representativ bild av biotopen.

Naturvårdsarter: Revlummer (fridlyst 9§)

Naturvärdesklass med motivering: Klass 3 – påtagligt naturvärde. Biotopen bedömdes inneha påtagligt biotopvärde i form av sumpskog med viss förekomst av stående och liggande död ved. Artvärdet bedömdes preliminärt som visst artvärde, eftersom sumpskogen utgör potentiell leklokal för groddjur och potentiellt habitat för skyddsvärda fågelarter.

Naturvärdesbiotop NV5

Figur 11. Bilden tagen mot öster.

Naturtyp: Skog och buskmark

Biotop/er: Blandskog

Area: 0,69 ha (varav 0,42 ha inom inventeringsområdet)

Beskrivning: Lövträdsdominerad, naturligt föryngrad blandskog med bok, vårt- och glasbjörk, gran och ek som dominerande trädslag. Mestadels väl utvecklat buskskikt med bland annat sälg, rönn och björk. Död ved förekom relativt sparsamt. Fortsätter utanför inventeringsområdet. Figur 11 visar representativ bild av biotopen.

Naturvärdsarter: Revlummer (fridlyst 9§), sälg (nyckelart)

Naturvärdesklass med motivering: Klass 3 – påtagligt naturvärde. Biotopen bedömdes inneha visst biotopvärde i form av naturligt föryngrad blandskog med inslag av ädla lövträd och död ved. Artvärdet bedömdes preliminärt som visst artvärde, med förekomst av fridlyst art och potential för att hysa skyddsvärda fågelarter.

Naturvärdesbiotop NV6

Figur 12. Längs den gamla muren växer äldre lövträd, på bilden ses en halvdöd sälg. Bilden tagen mot söder.

Naturtyp: Skog och buskmark

Biotop/er: Lövskog

Area: 0,27 ha

Beskrivning: Äldre lövträd i ett stråk längs en gammal stenmur i skogsmark. Gammal kulturmark har vuxit igen under lång tid, och träd i anslutning till den gamla muren har vuxit sig äldre än den omgivande skogen. Stor trädslagsblandning med bland annat ek, bok, gran, vårt- och glasbjörk och sälg. Stående och liggande död ved förekommer relativt rikligt. Figur 12 visar representativ bild av biotopen.

Naturvårdsarter: Sälg (nyckelart)

Naturvärdesklass med motivering: Klass 3 – påtagligt naturvärde. Biotopen bedömdes inneha påtagligt biotopvärde i form av äldre lövträd och förekomster av död ved. Den gamla stenmuren gav visst biotopvärde, då den kan fungera som viloplats eller övervintringsplats för exempelvis mindre däggdjur och groddjur. Artvärdet bedömdes preliminärt som visst artvärde.

Naturvärdesbiotop NV7

Figur 13. Bilden tagen mot söder.

Naturtyp: Skog och buskmark

Biotop/er: Ädellövskog

Area: 1,27 ha

Beskrivning: Flerskiktad blandskog med bok, ek, asp, tall, gran, glasbjörk och lönn. En ek klassades som jätteträd, med diameter i brösthöjd på 108 cm. En del medelgrova träd, främst bok, med diameter i brösthöjd upp till 80 cm. I buskskiktet fanns bland annat hallon, björnbär, hassel, rönn, bok, ask och ung gran. I fältskiktet fanns blåbär, lingon, örnbräken, träjon och bredbladiga gräs. Viss förekomst av stående död ved och skyddsvärda träd i form av hålträd. Figur 13 visar representativ bild av biotopen.

Naturvårdsarter: Guldlockmossa (signalart), sälg (nyckelart), vanlig snok* (fridlyst 6§)

Naturvärdesklass med motivering: Klass 3 – påtagligt naturvärde. Biotopen bedömdes inneha påtagligt biotopvärde i form av äldre ädellövträd och viss förekomst av död ved. Artvärdet bedömdes som visst artvärde, med fynd av flera naturvårdsarter.

Naturvärdesbiotop NV8

Figur 14. Dammen fotograferad mot öster.

Naturtyp: Antropogen limnisk miljö

Biotop/er: Damm

Area: 50 m²

Beskrivning: Biotopen utgörs av en liten, människoskapad damm, som tillkommit i samband med uppläggande av massor för cirka 40-50 år sedan. Vattnet var klart, minst en halvmeter djupt, och det förekom rikligt med vattenväxter. Dammen bedömdes som ett möjligt habitat för groddjur och vattenlevande insekter. Figur 14 visar representativ bild av biotopen.

Naturvårdsarter: Inga naturvårdsarter hittades i fält (eller på Artportalen).

Naturvärdesklass med motivering: Klass 3 – påtagligt naturvärde. Biotopen bedömdes inneha visst biotopvärde i form av människoskapad damm som återfått en hög grad av naturlighet. Artvärdet bedömdes preliminärt som visst, eftersom dammen utgör potentiell leklokal för groddjur.

3.5 Skyddsvärda träd och allé

Skyddsvärda träd definieras här enligt den metodik som Naturvårdsverket använder. För att klassas som skyddsvärd ska ett träd (levande eller dött) antingen ha en stamdiameter i brösthöjd (dbh) som överstiger 100 cm (jätteträd), eller vara ett hålträd med dbh >40 cm (Naturvårdsverket, 2012). Vid inventeringen hittades två jätteträd, två hålträd och en högstubbe som klassas som skyddsvärda träd enligt denna definition. Dessa utgjordes av en ek (dbh 108 cm), en bok (dbh 105 cm), en asp (dbh 42 cm) med flera bohål av större hackspett, en halvdöd klibbal (dbh 64 cm) med flera stora håligheter, samt en högstubbe av bok (dbh 41 cm). I tillägg hittades en biotopskyddad allé med tio träd av vårtbjörk med dbh på 40-50 cm. Läget för de skyddsvärda träden och allén visas i figur 15.

Figur 15. Skyddsvärda träd och biotopskyddad allé markerade.

3.6 Fridlysta arter

Den fridlysta växtarten revlumner observerades på flera platser inom inventeringsområdet (se figur 16). Arten växer troligen på fler platser inom inventeringsområdet än de som är markerade på figur 16.

Revlumner är fridlyst enligt artskyddsförordningen 9§. Fridlysningen av revlumner innebär att det är förbjudet att gräva eller dra upp exemplar av

växter med rötterna samt plocka eller på annat sätt samla in exemplar av växter för försäljning eller andra kommersiella ändamål (Naturvårdsverket, 2016). Revlummer är inte rödlistad och förekommer i hela Sverige, dock mer sparsamt i södra Sverige.

Årsungar av vanlig padda observerades inom inventeringsområdet vid den tidigare genomförda NVI:n (Heyman, 2023). Flera vattensamlingar inom inventeringsområdet bedömdes ha potential som lekvatten för groddjur.

Hålträd, sumpskogar och områden med äldre lövträd bedömdes ha potential som häckningsplatser för skyddsvärda fågelarter, exempelvis entita och mindre hackspett. Naturvärdesinventeringen utfördes i november, vilket inte är lämplig tidpunkt på året med avseende på groddjur eller fåglar. Dessa artgrupper inventeras på våren i april-maj.

*Figur 16. Observationer av naturvårdsarter. Arter med * är sådana som fanns registrerade på Artportalen eller hittades vid 2020 års NVI. Artfynd av sälg (nyckelart) markeras ej på kartan eftersom arten förekommer allmänt i stora delar av inventeringsområdet.*

3.7 Invasiva arter

Fördjupad inventering av invasiva växtarter ingick inte i uppdraget men parkslide noterades på flera platser i inventeringsområdet. Arten omfattas i nuläget inte av några lagkrav med avseende på bekämpning. Parkslide är föreslagen att vara med på en nationell förteckning över invasiva främmande arter. Om regeringen beslutar att parkslide ska vara med på förteckningen kommer arten omfattas av olika förbud (Naturvårdsverket, 2023). I figur 17 redovisas fynd av parkslide.

Figur 17. Fynd av den invasiva arten parkslide. Fynden längst upp i norr är från Artportalen (2021 och 2022).

4 Slutsatser och diskussion

4.1 Området i ett landskapsperspektiv

Inventeringsområdet har god förbindelse med omgivande naturområden i söder och väster. På den östra sidan gränsar inventeringsområdet till exploaterad mark. På den norra sidan finns väg 21 och exploaterad mark. De naturtyper som fanns inom inventeringsområdet bedöms vara vanligt förekommande i både lokalt och regionalt perspektiv. I ett landskapsperspektiv bedöms det inventerade området som helhet ha måttlig betydelse.

4.2 Känslighet för exploatering och förslag på skyddsåtgärder

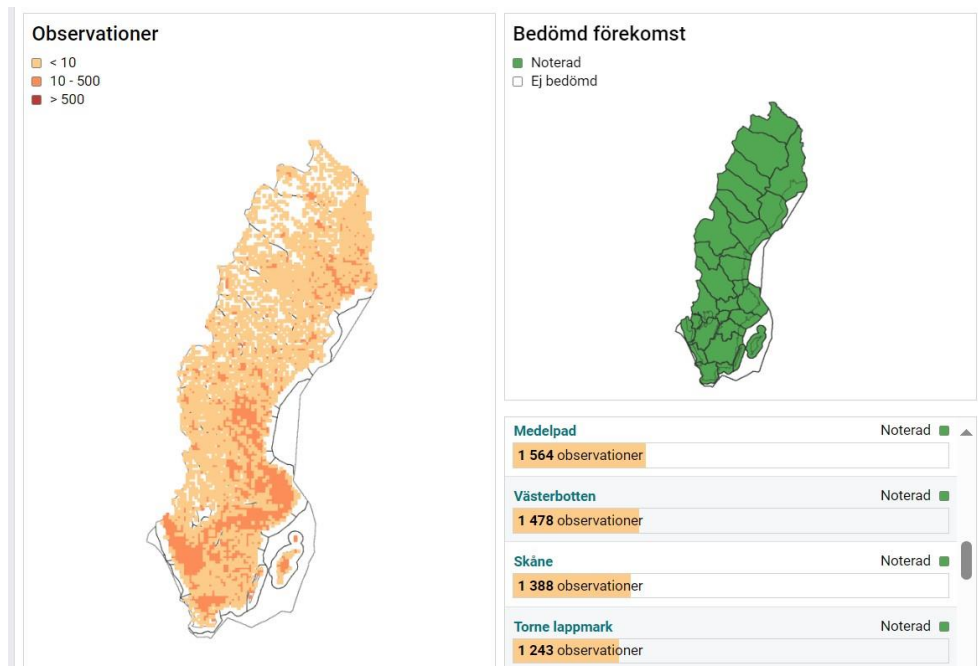
De åtta utpekade naturvärdesbiotoperna visar på vilka områden som i första hand bör bevaras vid en eventuell framtida exploatering av området. Fördjupade artinventeringar av groddjur och fåglar bedöms vara nödvändiga för att kunna ge mer detaljerade förslag på hänsyn och skyddsåtgärder.

4.3 Påverkan på revlumner

Revlumner är, liksom övriga lummerväxter, fridlyst i hela Sverige enligt artskyddsförordningen 9§ (SFS, 2007). Det innebär att det är förbjudet att gräva eller dra upp exemplar av växter med rötterna, och plocka eller på annat sätt samla in exemplar av växter för försäljning eller andra kommersiella ändamål. Bakgrund till fridlysningen uppges vara att revlumner och andra lummerväxter har plockats för att säljas och användas som dekoration, och därmed blivit lokalt ovanliga runt större städer (Froster, 2018).

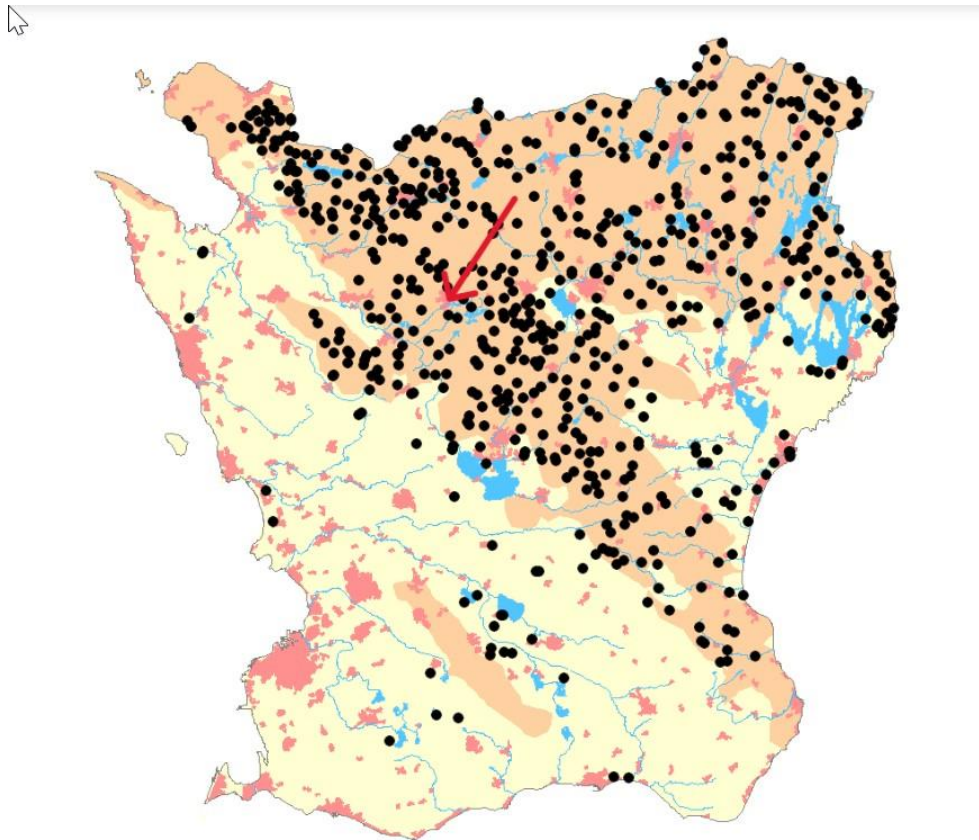
Då bestånd av revlumner kommer påverkas av den kommande exploateringen, krävs dispens från artskyddsförordningen 9§ av Länsstyrelsen. Som underlag för att kunna bedöma dispensansökan efterfrågade Länsstyrelsen i Skåne en bedömning av påverkan på revlummars bevarandestatus på nationell, regional och lokal nivå. Nedan följer en utredning som avser att utreda påverkan på artens bevarandestatus.

På nationell nivå är revlumner vanlig och förekommer i skogsmark i hela Sverige (Mossberg och Stenberg, 2018). Arten är inte rödlistad. Enligt artfakta om revlumner på SLU Artdatabanken (2024) ligger de skattade värdena, som rödlistebedömningen baserar sig på, alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC). Figur 18 visar de utbredningskartor som finns på artfakta om revlumner (SLU Artdatabanken, 2024). Som framgår av dessa kartor är arten spridd över hela Sverige, och observationskartan visar att arten är frekvent rapporterad i de skogtäckta delarna av Skåne.

Figur 18. Utbredning av revlumner på nationell nivå. Bild tagen från artfakta om revlumner (SLU Artdatabanken, 2024). På den stora kartan framgår att arten är frekvent rapporterad i norra Skåne.

På regional nivå finns utbredningskarta för revlumner i publikationen Floran i Skåne (Tyler m fl, 2007). Data från Floran i Skåne finns publicerad på Svenska Botaniska Föreningens hemsida Botanikportalen (Svenska botaniska föreningen, 2024). Utbredningskartan för revlumner i Skåne baseras på inventeringar i 1603 rutor, vilka täcker in nästan hela Skåne. Jämfört med rapporterade observationer på Artportalen är denna skattning vetenskaplig, eftersom den baseras på systematiskt genomförda inventeringar med syfte att täcka in hela den aktuella regionen. Arten bedöms som ganska vanlig, då den påträffats i 32% (522 av 1603) av de inventerade rutorna. Arten anges som särskilt vanlig på utdikade högmossar. Kartan i figur 19 visar artens utbredning i Skåne. Av kartan framgår att revlumner är vanlig i de skogtäckta delarna av Skåne, det vill säga de norra/östra delarna av regionen.

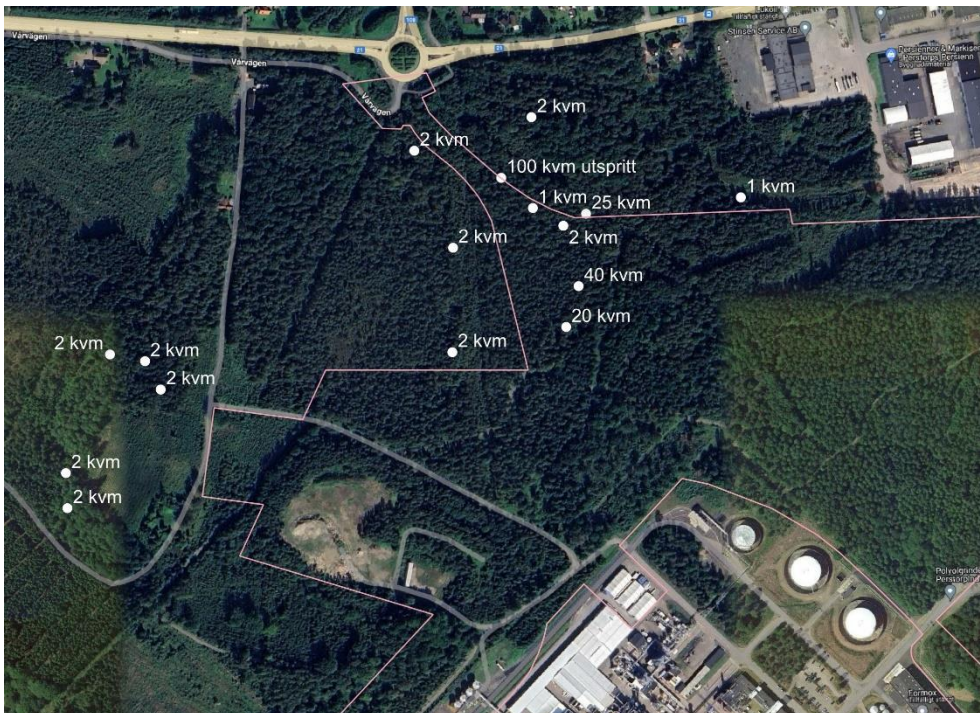
Figur 19. Utbredning av revlumner på regional nivå. Perstorp markerat med röd pil. Utbredningskarta från Floran i Skåne (Tyler m fl, 2007).

Lokal nivå definieras här som kommunnivå, det vill säga Perstorps kommun. I Perstorp kommun fanns inga rapporterade fynd av revlumner på Artportalen de senaste 30 åren. Detta beror troligen inte på att arten är lokalt ovanlig, utan att den inte har eftersökts. Ett problem med att använda Artportalen som underlag är att rapportörerna till största del utgörs av intresserade privatpersoner. Observationsdata på Artportalen är inte systematiskt insamlad. Den går därför inte att jämföra med systematiska inventeringar, till exempel de som utgör underlag till Floran i Skåne (Tyler m fl, 2007). Mindre spektakulära artgrupper, som lummerväxter, blir sällan rapporterade på Artportalen av privatpersoner. Rapporterade fynd på Artportalen bedöms därmed inte som en säker källa för att uppskatta den lokala populationen av revlumner.

Vid den fördjupade inventeringen inom inventeringsområdet för denna rapport hittades revlumner på 16 växtplatser (se figur 20). Arten bedömdes som vanlig i inventeringsområdet. Den växte främst på dikad skogsmark med ung och medelålders gran- och tallskog. En flygbildsstudie av närområdet runt inventeringsområdet visar att yngre barrskog med spår av

dikning är vanlig på lokal nivå. Dessa områden utgör med stor sannolikhet bra habitat för revlumner. Den påverkan som uppstår av det aktuella projektet bedöms därmed inte påverka gynnsam bevarandestatus för revlumner på lokal nivå.

Sammanfattningsvis bedöms inte det aktuella projektet medföra någon negativ påverkan på revlummers gynnsamma bevarandestatus på lokal, regional eller nationell nivå.

Figur 20. Växtplatser för revlumner som hittades vid fältinventeringen i mars 2024. Varje växtplats är markerad med vit punkt tillsammans med uppgift om ungefärlig area för beståndet.

4.4 Felkällor

Fältinventeringen utfördes i början av november 2023 (med komplettering i slutet av mars 2024), vilket är inom godkänd del av året för en naturvärdesinventering enligt Svensk standard SS 199000:2023. Vid denna tid på året är de flesta växtarter lätta att identifiera. Vissa arter, exempelvis fåglar och groddjur är dock mindre synliga/ljudliga under denna del av året. Se vidare i avsnittet med förslag på fördjupade artinventeringar nedan. Den kompletterande inventeringen av revlumner gjordes under snöfria förhållanden i slutet av mars 2024, vilket är en lämplig årstid att inventera denna växt.

4.5 Förslag på fördjupade artinventeringar

I första hand föreslås groddjursinventering och fågelinventering. Samtliga arter av grodor, paddor och salamandrar är fridlysta i Sverige. Flera av inventeringsområdets diken och andra vattensamlingar bedömdes ha potential som lekvatten för groddjur. Observationer av årsungar av vanlig padda i inventeringsområdet indikerade också förekomst av lekvatten. Inventering av groddjur görs vanligen med två-tre besök under groddjurens lekperiod i april-maj, i enlighet med metodbeskrivning i Naturvårdsverkets handbok (Hallengren, 2010).

I tillägg föreslås en fågelinventering. Flera biotoper inom utredningsområdet bedömdes ha potential för att hysa skyddsvärda fågelarter. Det gäller exempelvis sumpskogar med stående död ved, och områden med äldre lövträd och hålträd. Syftet med en fågelinventering är att utreda eventuella förekomster av arter som är rödlistade och/eller upptagna i EU:s fågeldirektiv bilaga 1. Dessa arter kräver enskild bedömning vid verksamheter som påverkar deras livsmiljö (Naturvårdsverket, 2022). En fågelinventering genomförs lämpligen med metodiken kombinerad punkt- och linjetaxering enligt Naturvårdsverkets handbok (Blank, 2010). Ett vanligt upplägg är två besök under tidiga morgnar i april och maj. En fågelinventering skulle vara möjlig att samköra med en eventuell groddjursinventering.

Fladdermöss skulle möjligen behöva inventeras. Det finns en del äldre träd som skulle kunna ha betydelse som yngel- eller övervintringsplats.

Inventering av kräldjur bedöms ej vara nödvändigt. Kräldjur inventeras vanligen inte i den här typen av projekt, förutom om det finns indikationer på förekomst av strikt skyddade arter som hasselsnok eller sandödla. I det aktuella området finns inga registrerade fynd av sandödla eller hasselsnok, och inte heller några särskilt lämpliga livsmiljöer för dessa.

Utter finns längs Ybbarpsån men har aldrig noterats i det aktuella området, och bedöms därmed inte behöva inventeras.

Skyddsvärda musslor finns inte i vattendragen i området.

5 Referenser

Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020.

Artdatabanken. 2023. Artfakta om naturvårdsarter. Naturvård från SLU Artdatabanken (artfakta.se)

Blank, H. 2010. Manual för uppföljning i skyddade områden - Skyddsvärda fåglar. Version 4.0. Naturvårdsverket.

Froster, A. 2018. Julgirlanger från urtiden. Sveriges Natur nr 5-2018.

Hallengren, A, 2010. Manual för uppföljning i skyddade områden – Skyddsvärda däggdjur, samt grod- och kräldjur. Naturvårdsverket Dnr 310-5279-05 N S .

Heyman, E. 2020. Naturvärdesinventering. Planerad 130 kV luftledning mellan Björstorp och Perstorp Specialty Chemicals AB, Perstorps kommun, Skåne län. COWI AB på uppdrag av EON Energidistribution AB

Heyman, E. 2023. Naturvärdesinventering Perstorp. Tyréns Sverige AB på uppdrag av Perstorp Specialty Chemicals AB.

Mossberg, B., Stenberg, L. 2018. Nordens flora. Bonniers Fakta.

Naturvårdsverket. 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd. Mål och åtgärder 2012-2016. Rapport 6496.

Naturvårdsverket. 2022. Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens gemensamma tolkning av förändringarna i 4 § artskyddsförordningen om fridlysning av fåglar i samband med skogsbruk. Naturvårdsverket PM Nv-04718-22

SFS. 2007. Artskyddsförordning, ändrad SFS 2022:928. Stockholm: Klimat- och näringslivsdepartementet.

Svensk Standard. 2023. SS 19900:2023 Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Krav och vägledning

Svensk Standard. 2023. Teknisk specifikation SIS/TS 199002:2023 Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald –Dataproduktspecifikation och listor med biotopbeteckningar

Tyler, T., Olsson, K-A, Johansson, H., Sonesson, M. (red.) 2007. Floran i Skåne : arterna och deras utbredning. Lunds botaniska förening, Lund.

GIS-databaser och hemsidor

Artportalen. Uttag av fynd 2023-10-30 samt 2024-09-30.

www.artportalen.se

Jordbruksverkets databas TUVA. <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/>

Länsstyrelsen Skåne. Naturvärdesöversikt Skåne. <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1641cf1ef3cb483aaa2ea230611b278a>

Naturvårdsverket. 2023. Information om invasiva främmande arter.

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/invasiva-frammande-arter/>

Skogsstyrelsens GIS-databas Skogens Pärlor.

<https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/skogens-parlor/>

SLU Artdatabanken. 2024. Artfakta om revlummer.

<https://artfakta.se/taxa/221945/information>

Sveriges botaniska förening. 2024. Botanikportalen.

<https://botanikportalen.se/floror/4>